

's-Gravenhage 16 januari 1979

Enkele aanvullingen bij het memorandum "Situatie Libanon"

(Landmacht Inlichtingendienst 401-281278 dd 27 dec 1978)

Uit eerst thans beschikbaar geworden informatie blijkt, dat voorafgaand aan de gemelde incidenten van 20 tot 22 december, op 14, 17 en 18 december in Zuid-Libanon artilleriebeschielingen plaatsvonden door de Christenmilities op UNIFIL-posities, met name het Nepalese (14 dec) en het Ierse contingent (17 en 18 dec). Volgens één bericht zijn 4 Ieren gewond geraakt. Na de gebeurtenissen van 20 tot 22 december worden de Ierse, Iraanse en Noorse contingents bij voortdurend bestookt door de Christenmilities. Ook de meer gebruikelijke beschieting van Palestijnse posities gaat onverminderd voort. Een toegenomen activiteit van Israelische grondtroepen in de Christenzone wordt waargenomen. Begin januari zouden de Christenmilities in Bint Jbeil opnieuw 18 Shermantanks van Israel hebben ontvangen.

Op 8 en 9 januari vond een incident plaats tussen het Franse UNIFIL- contingent en Palestijnen. Na een Palestijnse aanval op een Christelijke positie (Beit Kharpa) in de nacht van 8 op 9 januari, namen de Fransen 11 of 12 gewapende Palestijnen gevangen, welke zij uit hun zone verwijderden. Bij wijze van tegenprestatie hebben Palestijnen daarop UNIFIL- personeel gevangen genomen, dat na korte tijd weer werd vrijgelaten.

Op 11 januari beroofden 3 of 4 gewapende Palestijnen een Fiji-soldaat van zijn jeep. De jeep werd later "heroverd" bij een UNIFIL- checkpost.

De twee laatstgenoemde incidenten bevestigen berichten, dat in Zuid-Libanon de kidnappings- en berovingsincidenten toenemen. In de periode voor de Israelische inval van maart 1978, en met name eind 1977, waren dergelijke incidenten schering en inslag, waarbij de in Zuid-Libanon opererende VN-waarnemers een geliefkoosd slachtoffer waren.

Op 13 januari maakten Israelische troepen een voortijdig einde aan een Palestijnse guerilla-actie gericht tegen een rusthuis in Ma'alot in Noord-Israel. Volgens Israelisch zeggen waren de Palestijnen door de UNIFIL- en Christenzone Israel binnengekomen.

Israël beschuldigde UNIFIL ervan, haar taak niet naar behoren te vervullen. Indien deze Palestijnse actie zou worden gevolgd door meer soortgelijke operaties, kan een verscherping van de situatie in het Zuiden en een toenemende Israelische betrokkenheid niet uitgesloten worden.

De Libanese regering heeft diplomatieke stappen ondernomen om verlenging van het UNIFIL-mandaat te bewerkstelligen, tegelijk met een herziening van de termen van het mandaat, waardoor UNIFIL's mogelijkheden tot beheersing van de situatie in Zuid-Libanon zouden toenemen.

Op zijn minst zou de Libanese regering een integrale toepassing van de Veiligheidsraadresoluties 425 en 426 wensen, hetgeen moet worden verstaan als een poging om een einde te maken aan de feitelijke beheersing door de Christenmilities van de grensstrook en tevens aan de Israelische bemoeienis aldaar.

Volgens nog onbevestigde informatie zou de Libanese regering naar elk UNIFIL-contingent eigen officieren hebben gezonden met een liaison-taak. Dit gebaar moet worden gezien tegen de achtergrond van het feit, dat te eniger tijd het Libanese leger UNIFIL's taak moet overnemen. De regering zou het aanstaande debat over de verlenging van het UNIFIL-mandaat willen ingaan met tenminste enige actie in die richting. Het gebaar is echter goeddeels cosmetisch, aangezien er nog steeds geen Libanees leger bestaat, dat qua sterkte en omvang een spoedige, evt ook maar gedeeltelijke, vervanging van UNIFIL aan zou kunnen. Drastische verandering in dat beeld kan op korte termijn niet verwacht worden.

De Christenmilities in het zuiden zouden ernstig verstoord zijn over de actie van de Libanese regering, vanuit hun wantrouwen, dat het opzetten van het Libanese leger en de toekomstige taak in Zuid-Libanon wel zeer in de Syrische kraam zou passen. Een verband tussen deze ontwikkeling en de beschieting door Christenen van UNIFIL-posities kan niet worden bevestigd.

Naar verluidt zou het Iraanse UNIFIL-bataljon op 19 januari vertrekken. Het Nigeriaanse bataljon zou reeds doende zijn, de Iraanse posties over te nemen.

De Christelijke milities staan hier uiterst wantrouwend tegenover en hebben versperringen opgericht om de Nigerianen de uitvoering van hun voornemen te beletten. Een en ander komt voort uit de verdenking, dat de Nigerianen weinig ernst zullen maken met het beletten van Palestijnse infiltratie, een verdenking waarvoor het recente verleden wel aanleiding geeft.

Het Franse bataljon zou, naar verluidt, begin februari vertrekken. De Franse terugtrekking zou volgens vertrouwelijke berichtgeving zijn ingegeven door:

- a. UNIFIL's gebleken onmacht om de situatie in Zuid-Libanon daadwerkelijk te verbeteren, vooral als gevolg van de aan UNIFIL opgelegde beperkingen;
- b. het feit dat de regering in Beiroet niet in staat blijkt om (een deel van) de UNIFIL-taak over te nemen, en het vooruitzicht dat daarin voorlopig weinig verandering zal optreden;
- c. een afgenomen interesse van de Libanese regering in Zuid-Libanon, waardoor met een ruime tijdsduur van UNIFIL's hachelijke taak te rekenen zou zijn.

Ook heeft mogelijk een rol gespeeld het Franse voornemen om op politiek niveau een actiever rol inzake Libanon te gaan spelen waarvoor de Franse presentie in UNIFIL een beletsel zou zijn.

De feitelijke gebeurtenissen in Zuid-Libanon sinds medio december vertonen het beeld van een zich verscherpende toestand. Er bestaat grond voor de vrees, dat dit beeld zich zal versterken, niet in de laatste plaats op grond van de verwachting, dat zowel Palestijnen als Christenen zullen trachten, uit de tijdelijke verzwakking van UNIFIL tgv de Franse en Iraanse terugtrekking, op enigerlei wijze munt te slaan.